

VARNOSTNI LIST

Linx Black fast-drying ink 1240

ODDELEK 1: Identifikacija snovi/zmesi in družbe/podjetja

1.1 Identifikator izdelka

Ime izdelka Linx Black fast-drying ink 1240

Številka izdelka 1240

1.2 Pomembne identificirane uporabe snovi ali zmesi in odsvetovane uporabe

Identificirane uporabe Tiskarsko črnilo.

1.3 Podrobnosti o dobavitelju varnostnega lista

<p>Dobavitelj</p> <p>Linx Printing Technologies Ltd Linx House 8 Stocks Bridge Way Compass Point Business Park ST IVES Cambridgeshire PE27 5JL UK T: +44 (0)1480 302100 Mon-Fri 9am-5pm F: +44 (0)1480 302116 E-mail: SDS@Linx.co.uk Web: www.linxglobal.com</p>	<p>Distributer: Markpro d.o.o. Celjska cesta 58 3212 Vojnik Telefon: 08 205 80 30 Faks: 08 205 80 31 info@markpro.si</p>
--	--

1.4 Telefonska številka za nujne primere

Telefon za nujne primere 24HR: (+1)-352-323-3500; USA 1-800-535-5053 ali Center za obveščanje tel. 112

ODDELEK 2: Določitev nevarnosti

2.1 Razvrstitev snovi ali zmesi

Razvrstitev (ES 1272/2008)

Fizikalne nevarnosti	Flam. Liq. 2 - H225
Nevarnosti za zdravje	Eye Dam. 1 - H318 STOT SE 3 - H336
Nevarnosti za okolje	Aquatic Chronic 3 - H412

2.2 Elementi etikete

Piktogrami za nevarnost

Opozorilna beseda Nevarno

Stavki o nevarnosti H225 Lahko vnetljiva tekočina in hlapi.
 H318 Povzroča hude poškodbe oči.
 H336 Lahko povzroči zaspanost ali omotico.
 H412 Škodljivo za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.

Linx Black fast-drying ink 1240

Previdnostni stavki	<p>P210 Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga. Kajenje prepovedano.</p> <p>P271 Uporabljati le zunaj ali v dobro prezračenem prostoru.</p> <p>P280 Nositi zaščitne rokavice/ zaščitno obleko/ zaščitno za oči/ zaščitno za obraz.</p> <p>P305+P351+P338 PRI STIKU Z OČMI: Previdno izpirati z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.</p> <p>P313 Poiščite zdravniško pomoč/ oskrbo.</p> <p>P501 Odstraniti vsebino/ posodo v skladu z nacionalnimi predpisi.</p>
Dodatni podatki na etiketi	EUH066 Ponavljajoča izpostavljenost lahko povzroči nastanek suhe ali razpokane kože.
Vsebuje	BUTANON; ETIL (S)-2-HIDROKSIPROPIONAT
Dodatni previdnostni stavki	<p>P240 Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.</p> <p>P241 Uporabiti električno opremo, odporno proti eksplozijam.</p> <p>P242 Uporabiti orodje, ki ne povzroča isker.</p> <p>P243 Ukrepati za preprečitev statičnega naelektrjenja.</p> <p>P261 Ne vdihavati hlapov/ razpršila.</p> <p>P273 Preprečiti sproščanje v okolje.</p> <p>P303+P361+P353 PRI STIKU S KOŽO (ali lasmi): Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila. Izprati kožo z vodo[ali prho].</p> <p>P304+P340 PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.</p> <p>P310 Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/ zdravnika.</p> <p>P312 Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/ zdravnika.</p> <p>P370+P378 Ob požaru: Za gašenje se uporabi peno, ogljikov dioksid, suh prah ali vodno meglo.</p>

2.3 Druge nevarnosti

ODDELEK 3: Sestava/podatki o sestavinah

3.2 Zmesi

BUTANON		80-99.9%
Številka CAS: 78-93-3	Številka ES: 201-159-0	Registracijska številka REACH: 01-2119457290-43-XXXX
Razvrstitev		
Flam. Liq. 2 - H225		
Eye Irrit. 2 - H319		
STOT SE 3 - H336		
ETIL (S)-2-HIDROKSIPROPIONAT		1-5%
Številka CAS: 687-47-8	Številka ES: 211-694-1	
Razvrstitev		
Flam. Liq. 3 - H226		
Eye Dam. 1 - H318		
STOT SE 3 - H335		

Linx Black fast-drying ink 1240

BARVA (1:2 KROMOV (III) KOMPLEKS)	1-10%
Številka CAS: 61901-87-9	
Razvrstitev	
Aquatic Chronic 2 - H411	

Celotno besedilo vseh stavkov o nevarnosti se nahaja v Oddelku 16.

ODDELEK 4: Ukrepi za prvo pomoč

4.1 Opis ukrepov za prvo pomoč

Splošni podatki	Če se nelagodje nadaljuje, poiskati zdravniško pomoč. Nezavestni osebi nikoli ne dajajte ničesar v usta.
Vdihavanje	Prizadeto osebo takoj premakniti na svež zrak. Če dihanje preneha, dati umetno dihanje. Prizadeta oseba naj bo na toplem in naj počiva. Takoj poiščite zdravniško pomoč.
Zaužitje	Ne izzvati bruhanja. Usta temeljito izprati z vodo. Dajati piti obilo vode. Nezavestni osebi nikoli ne dajajte ničesar v usta. Premakniti prizadeto osebo na svež zrak in jo pustiti na toplem počivati v položaju, ki olajša dihanje. Takoj poiščite zdravniško pomoč.
Stik s kožo	Odstraniti onesnaženo obleko. Kožo temeljito umiti z milom in vodo. Če po umivanju draženje ne poneha, poiskati zdravniško pomoč.
Stik z očmi	Odstranite morebitne kontaktne leče in široko razprite veke. Izpirati najmanj 15 minut in poiskati zdravniško pomoč.

4.2 Najpomembnejši simptomi in učinki, akutni in zapozneli

Splošni podatki	Opisana resnost simptomov se lahko razlikuje odvisno od koncentracije in trajanja izpostavljenosti.
Vdihavanje	Hlapi lahko povzročijo glavobol, utrujenost, omotico in slabost. Draženje nosu, grla in dihalnih poti.
Zaužitje	Lahko povzroči bolečine v želodcu ali bruhanje.
Stik s kožo	Dolgotrajen stik lahko povzroči pordelost, draženje in suho kožo.
Stik z očmi	Lahko povzroči začasno draženje oči.

4.3 Navedba kakršne koli takojšnje medicinske oskrbe in posebnega zdravljenja

Opombe za zdravnika Ni posebnih priporočil. Če ste v dvomih, takoj poiščite zdravniško pomoč.

ODDELEK 5: Protipožarni ukrepi

5.1 Sredstva za gašenje

Ustrezna sredstva za gašenje	Gasiti z naslednjimi mediji: Pena, odporna na alkohol. Ogljikov dioksid (CO ₂). Razpršen vodni curek, megla ali meglica. Prah.
Neustrezna sredstva za gašenje	Za gašenje ne uporabljajte vodnega curka, saj bo to povzročilo širjenje ognja.

5.2 Posebne nevarnosti v zvezi s snovjo ali zmesjo

Posebne nevarnosti	Izdelek je lahko vnetljiv. Hlapi lahko tvorijo eksplozivne zmesi z zrakom. Hlapi so težji od zraka, lahko se širijo nad tlemi ter dosežejo oddaljene vire vžiga in povzročijo vzbuho (se vnamejo in odbijejo nazaj).
Nevarni produkti izgorovanja	Ogljikovi oksidi. Dušikovi oksidi.

5.3 Nasvet za gasilce

Linx Black fast-drying ink 1240

Zaščitni ukrepi med gašenjem požara Nadzorovati in zadržati odtekanje gasilne vode ter tako preprečiti dostop do kanalizacije in vodotokov. Posode, ki so blizu požara, je treba odstraniti ali hladiti z vodo.

Posebna zaščitna oprema za gasilce Nositi nadtladni izolirni dihalni aparat (IDA) z obrazno masko in primerna zaščitna oblačila.

ODDELEK 6: Ukrepi ob nenamernih izpustih

6.1 Osebni varnostni ukrepi, zaščitna oprema in postopki v sili

Osebni varnostni ukrepi Nositi zaščitno obleko, kot je opisano v Oddelku 8 varnostnega lista. Izogibati se vdihavanju hlapov. Zagotoviti zadostno prezračevanje. Če zračenje ni ustrezno, uporabiti primerno zaščitno dihal.

6.2 Okoljevarstveni ukrepi

Okoljevarstveni ukrepi Ne izpuščati v kanalizacijo ali vodotoke ali na tla.

6.3 Metode in materiali za zadrževanje in čiščenje

Metode za čiščenje Odstraniti vse vire vžiga. Kajenje, iskre, plameni ali drugi viri vžiga so v bližini razlitja prepovedani. Zagotoviti zadostno prezračevanje. Zajezi razlitje s peskom, zemljo ali drugim, ustreznim negorljivim materialom. Prepreči razlitje ali odtekanje v odvodne kanale, kanalizacijo ali vodotoke. Nositi ustrezno zaščitno opremo, vključujoč rokavice, zaščitna očala/ščitnik za obraz, respirator, škornje, oblačila ali predpasnik, kot je primerno glede na okoliščine. Razlitje vsrkati z negorljivim, vpojnim materialom. Zbrati in namestiti v ustrezne posode za odstranjevanje odpadkov ter varno zatesniti.

6.4 Sklicevanje na druge oddelke

Sklicevanje na druge oddelke Za osebno zaščito, glej Oddelek 8. Za odstranjevanje odpadkov, glej Oddelek 13.

ODDELEK 7: Ravnanje in skladiščenje

7.1 Varnostni ukrepi za varno ravnanje

Ukrepi za varno ravnanje Izogibati se vročini, iskram in odprtemu ognju. Preprečiti je treba statično elektriko in nastanek isker. Izogibati se razlitju. Preprečiti stik s kožo in očmi. Zagotoviti zadostno prezračevanje. Izogibati se vdihavanju hlapov. Če je onesnaženje zraka nad sprejemljivo ravni, uporabljati odobren respirator. Hlapi se lahko kopičijo na tleh in na nizko ležečih območjih. Onesnažene krpe in tkanino je treba dati v ognjevarne posode za odstranitev.

7.2 Pogoji za varno skladiščenje, vključno z nezdružljivostjo

Varnostni ukrepi za skladiščenje Izogibati se oksidativnim materialom, toploti in plamenom. Skladiščiti v dobro zaprti, originalni posodi, v suhem, hladnem in dobro prezračevanem prostoru.

Razred skladiščenja 3 Skladišče, primerno za vnetljive tekočine.

7.3 Posebne končne uporabe

Posebna(e) končna(e) uporaba(e) Identificirane uporabe izdelka so podrobno opisane v Oddelku 1.2.

ODDELEK 8: Nadzor izpostavljenosti/osebna zaščita

8.1 Parametri nadzora

Mejne vrednosti izpostavljenosti

BUTANON (etilmetilketon)

Mejna vrednost izpostavljenosti (8-urno povprečje): 200 ppm 600 mg/m³

Kratkotrajna vrednost izpostavljenosti (15-minut): 300 ppm 900 mg/m³

BAT - 2-butanon, urin, ob koncu delovne izmene: 2 mg/L (EU)

EU = Evropska unija – mejna vrednost, določena na ravni Evropske unije.

Linx Black fast-drying ink 1240

8.2 Nadzor izpostavljenosti

Zaščitna oprema

Ustrezen tehnično-tehnološki nadzor	Zagotoviti zadostno prezračevanje. Izogibati se vdihavanju hlapov. Upoštevati morebitne omejitve za poklicno izpostavljenost za izdelek ali sestavine.
Zaščita za oči/obraz	Nositi kemijska zaščitna očala (SIST EN 166).
Zaščita rok	Če ocena tveganja kaže, da obstaja verjetnost za stik s kožo, je obvezna uporaba kemijsko odpornih, neprepustnih zaščitnih rokavic, skladnih s standardom (SIST EN 374). Pri izpostavljenosti do 4 ure, nositi rokavice iz naslednjih materialov: Butilna guma. Opozoriti je treba, da tekočina lahko prodre v rokavice. Priporočajo se pogoste menjave. Najbolj primerne rokavice je treba izbrati po posvetu z dobaviteljem/proizvajalcem, ki lahko posreduje podatke o prodornem času za material, iz katerega so rokavice.
Druga zaščita kože in telesa	Nositi namenska oblačila za preprečitev kakršnega koli stika s kožo.
Higienski ukrepi	Uporabiti tehnološki nadzor za zmanjšanje onesnaženja zraka na dovoljeno raven izpostavljenosti. V delovnem območju ne kaditi. Po koncu delovne izmene in pred jedjo, kajenjem in uporabo stranišča se umijte. Med uporabo ne jesti, ne piti in ne kaditi.
Zaščita dihal	Ni posebnih priporočil. Če kontaminacija v zraku presega priporočeno mejo za poklicno izpostavljenost, je treba uporabiti zaščito dihal. Nositi respirator opremljen z naslednjim vložkom: Plinski filter, tip AX (SIST EN 14387).
Nadzor izpostavljenosti okolja	Emisije iz prezračevanja ali delovne procesne opreme je treba preverjati, da se zagotovi skladnost z zahtevami zakonodaje o varovanju okolja.

ODDELEK 9: Fizikalne in kemijske lastnosti

9.1 Podatki o osnovnih fizikalnih in kemijskih lastnostih

Videz	Obarvana tekočina.
Barva	Črna.
Vonj	Karakterističen.
Tališče/ledišče	-86°C
Začetno vrelišče in območje vrelišča	80°C @ 760 mm Hg
Plamenišče	-6°C Zaprta posoda.
Hitrost izparevanja	> BuAc (BuAc=1)
Zgornje/spodnje meje vnetljivosti ali eksplozivnosti	Zgornja meja vnetljivosti/eksplozivnosti: 11.5 (%v/v) Spodnja meja vnetljivosti/eksplozivnosti: 1.8 (%v/v)
Parni tlak	78 mmHg @ 20°C
Parna gostota	2.4
Relativna gostota	0.82 - 0.96 @ 25°C
Topnost(i)	Rahlo topno v vodi.
Temperatura samovžiga	515°C
Viskoznost	2 - 5 mPa s @ 25°C

Linx Black fast-drying ink 1240

9.2 Drugi podatki

Hlapnost Hlapno.

ODDELEK 10: Obstočnost in reaktivnost

10.1 Reaktivnost

Reaktivnost Ni znane nevarnosti glede reaktivnosti izdelka.

10.2 Kemijska stabilnost

Stabilnost Stabilno pri normalnih temperaturah okolice.

10.3 Možnost poteka nevarnih reakcij

Možnost nevarnih reakcij Ne polimerizira.

10.4 Pogoji, ki se jim je treba izogniti

Pogoji, ki se jim je treba izogniti Izogibati se vročini, plamenom in ostalim virom vžiga.

10.5 Nezdružljivi materiali

Nezdružljivi materiali Močne kisline. Močne alkalije. Močni oksidanti. Močni reducenti.

10.6 Nevarni produkti razgradnje

Nevarni produkti razgradnje Se ne razgradi, če se uporablja in skladišči, kot je priporočeno.

ODDELEK 11: Toksikološki podatki

11.1 Podatki o toksikoloških učinkih

Vdihavanje Plin ali hlapi v visokih koncentracijah lahko dražijo dihala. Simptomi zaradi prevelike izpostavljenosti lahko vključujejo naslednje: Glavobol. Utrujenost. Slabost, bruhanje. Zaspanost, omotica, zmedenost, vrtoglavica.

Zaužitje Tekočina draži sluznico in pri zaužitju lahko povzroči trebušne bolečine. Slabost, bruhanje. Diareja.

Stik s kožo Izdelek povzroča razmastitev kože. Ponavljajoča izpostavljenost lahko povzroči nastanek suhe ali razpokane kože.

Stik z očmi Draži oči. Hlapi ali razpršilo lahko povzročijo začasno (reverzibilno) poškodbo oči.

Toksikološki podatki o sestavinah

BUTANON

Akutna strupenost - pri zaužitju

Akutna strupenost pri zaužitju (LD₅₀ mg/kg) 2,737.0

Vrsta Podgana

ATE pri zaužitju (mg/kg) 2,737.0

Akutna strupenost - v stiku s kožo

Akutna strupenost za kožo (LD₅₀ mg/kg) 6,480.0

Vrsta Kunec

ATE za kožo (mg/kg) 6,480.0

Linx Black fast-drying ink 1240

Akutna strupenost - pri vdihavanju

Akutna strupenost pri vdihavanju (LC₅₀ hlapi mg/l) 11,700.0

Vrsta Podgana

ATE pri vdihavanju (hlapi mg/l) 11,700.0

ETIL (S)-2-HIDROKSIPROPIONAT

Akutna strupenost - pri zaužitju

Opombe (LD₅₀ pri zaužitju) LD₅₀ >2000 mg/kg, Oralno, Podgana

Akutna strupenost - pri vdihavanju

Opombe (vdihavanje LC₅₀) LC₅₀, Hlapi >5400 mg/l, Vdihavanje, Podgana

BARVA (1:2 KROMOV (III) KOMPLEKS)

Akutna strupenost - pri zaužitju

Opombe (LD₅₀ pri zaužitju) LD₅₀ >2000 mg/kg, Oralno, Podgana

Akutna strupenost - v stiku s kožo

Opombe (LD₅₀ za kožo) LD₅₀ >2000 mg/kg, Dermalno, Podgana

ODDELEK 12: Ekološki podatki

Strupenost za okolje Izdelek vsebuje snov, ki lahko povzroči dolgotrajne škodljive učinke na vodno okolje.

12.1 Strupenost

Strupenost Za nadaljnje podrobnosti, glej ostale pododdelke tega oddelka.

Ekološki podatki o sestavinah

BUTANON

Akutna strupenost za vodno okolje

Akutna strupenost - ribe LC₅₀, 96 ure: 2993 mg/l, Pimephales promelas (črnoglavi pisanec)

Akutna strupenost - vodni nevretenčarji EC₅₀, 48 ure: 308 mg/l, Daphnia magna (velika vodna bolha)

Akutna strupenost - vodne rastline EC₅₀, 72 ure: >100 mg/l, Pseudokirchneriella subcapitata

ETIL (S)-2-HIDROKSIPROPIONAT

Akutna strupenost za vodno okolje

Akutna strupenost - ribe LC₅₀, 48 ure: 320 mg/l, Brachydanio rerio (cebrica)

Akutna strupenost - vodni nevretenčarji EC₅₀, 48 ure: 683 mg/l, Daphnia magna (velika vodna bolha)

Akutna strupenost - vodne rastline EC₅₀, 70 ure: 2200 mg/l, Sladkovodne alge

BARVA (1:2 KROMOV (III) KOMPLEKS)

Linx Black fast-drying ink 1240

Akutna strupenost za vodno okolje

Akutna strupenost - ribe LC₅₀, : 2 mg/l, Ribe

Akutna strupenost - vodni nevretenčarji EC₅₀, : 1000 mg/l, Daphnia magna (velika vodna bolha)

12.2 Obstočnost in razgradljivost

Obstočnost in razgradljivost Podatkov ni na voljo.

12.3 Zmožnost kopičenja v organizmih

Bioakumulacijski potencial Na razpolago ni podatkov o kopičenju v organizmih.

12.4 Mobilnost v tleh

Mobilnost Izdelek vsebuje organska topila, ki s površin zlahka izhlapijo.

12.5 Rezultati ocene PBT in vPvB

Rezultati ocene PBT in vPvB Izdelek ne vsebuje snovi, ki so razvrščene kot PBT ali vPvB.

12.6 Drugi škodljivi učinki

Drugi neželeni učinki Ni znano.

ODDELEK 13: Odstranjevanje

13.1 Metode ravnanja z odpadki

Splošni podatki Pri ravnanju z odpadki, je treba upoštevati varnostne ukrepe, ki veljajo za ravnanje z izdelkom. Materiali, kot so čistilne krpe in papirnate brisače, ki so onesnaženi z vnetljivimi tekočinami, se lahko po uporabi sami vnamejo in jih je treba shraniti v namenske, ognjevarne posode s tesno prilegajočimi, samozapiralnimi pokrovi.

Metode odstranjevanja Odpadke odlagati le na odobrenih odlagališčih, skladnih z zahtevami lokalnega organa, pristojnega za odlaganje odpadkov. Absorbirati z vermikulitom, suhim peskom ali zemljo, in namestiti v posode. Odpadke odlagati preko odobrenega pogodbenika za odstranjevanje odpadkov.

Skupina odpadka European Waste Catalogue Number (2000/532/EC): 08 03 12

ODDELEK 14: Podatki o prevozu

14.1 Številka ZN

Št. UN (ARD/RID) 1210

Št. UN (IMDG) 1210

Št. UN (ICAO) 1210

14.2 Pravilno odpremno ime ZN

UN uradno ime blaga (ADR/RID) TISKARSKIM BARVAM SORODNE SNOVI

UN uradno ime blaga (IMDG) PRINTING INK RELATED MATERIAL

UN uradno ime blaga (ICAO) PRINTING INK RELATED MATERIAL

UN uradno ime blaga (ADN) PRINTING INK RELATED MATERIAL

14.3 Razredi nevarnosti prevoza

ADR/RID razred 3 - F1

ADR/RID nalepka 3

Linx Black fast-drying ink 1240

IMDG razred 3

ICAO razred/oddelek 3

Prevozne nalepke

14.4 Skupina embalaže

ADR/RID embalažna skupina II

IMDG embalažna skupina II

ICAO embalažna skupina II

14.5 Nevarnosti za okolje

Okolju nevarno/onesnaževalec morja

Ne.

14.6 Posebni previdnostni ukrepi za uporabnika

EmS F-E, S-D

Kod ukrepanja v sili 3YE

14.7 Prevoz v razsutem stanju v skladu s Prilogo II k MARPOL in Kodeksom IBC

Prevoz v razsutem stanju v skladu s Prilogo II k MARPOL Ni primerno.

73/78 in Kodeksom IBC

ODDELEK 15: Zakonsko predpisani podatki

15.1 Predpisi/zakonodaja o zdravju, varnosti in okolju, specifični za snov ali zmes

Zakonodaja ES Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) (z dopolnitvami).
Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi (z dopolnitvami).

Avtorizacija (Priloga XIV Uredbe 1907/2006) Za izdelek ni znanih posebnih dovoljenj.

Omejitve (Priloga XVII Uredbe 1907/2006) Glede uporabe izdelka ni znanih posebnih omejitev.

15.2 Ocena kemijske varnosti

Ocena kemijske varnosti ni bila izvedena.

ODDELEK 16: Drugi podatki

Datum revizije 07/12/2018

Revizija 20

Sprememba (datum) 01/24/2017

Številka VL 10168

Linx Black fast-drying ink 1240

Stavki o nevarnosti v celoti	H225 Lahko vnetljiva tekočina in hlapi.
	H226 Vnetljiva tekočina in hlapi.
	H318 Povzroča hude poškodbe oči.
	H319 Povzroča hudo draženje oči.
	H335 Lahko povzroči draženje dihalnih poti.
	H336 Lahko povzroči zaspanost ali omotico.
	H411 Strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.
	H412 Škodljivo za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.

Podatki se nanašajo samo na posebej določen izdelek in morda ne bodo veljavni za ta izdelek, uporabljen v kombinaciji s kakim drugim izdelkom ali v katerem koli procesu. Podatki so, po najboljšem vedenju in prepričanju družbe, točni in zanesljivi v času navedenega datuma. Vendar ni nobenega jamstva, garancije ali možnih pripomb glede njegove točnosti, zanesljivosti ali popolnosti. Odgovornost uporabnika je, da se prepriča o primernosti podatkov za lastno, posebno uporabo.